

Teie: 31.07.2026 nr 21-2/26/2906

Meie: 31.08.2026 nr 1-7/2026/26-096-2

Energiamajanduse korralduse seaduse muutmise eelnõu kooskõlastamiseks esitamine

Austatud minister

Käesolevaga edastame Konkurentsiameti tagasiside energiamajanduse korralduse seaduse, elektrituruseaduse ja maagaasiseaduse muutmise seaduse eelnõule. Eelnõu lisab Konkurentsiametile rea uusi ülesandeid ja kohustusi, mis suurendavad ameti töökoormust. Samas on hindamata ametile lisanduvate ülesannete ressursivajadus, eelarvemõju ja nende rahastamise allikad. Konkurentsiameti hinnangul ei ole põhjendatud ametile täiendavate ülesannete andmine olukorras, kus nende täitmiseks vajalikku ressursi ei ole hinnatud ega rahastamisallikaid määratletud.

Konkurentsiameti tagasiside:

1. eelnõu § 1 p 3 ja p 9 sätestavad mõlemad energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte definitsiooni, selline dubleerimine on ebavajalik;
2. Konkurentsiamet teeb ettepaneku sõnastada eelnõu § 1 punktiga 11 EnkSi lisatava § 2² lg 1 järgmiselt:

„(1) Iga avaliku sektori asutus tagab, et tema pädevus- ja vastutusvaldkonna kavandamis-, poliitika- ja olulistes investeerimisotsustes, millest igaühe väärtus on suurem kui 100 miljonit eurot või transporditaristu projektide puhul 175 miljonit eurot, ning mis puudutavad energiasüsteeme või energiaga mitteseotud sektoreid, kui need mõjutavad energiatarbimist ja energiatõhusust (edaspidi kavandamis-, poliitika- ja

olulised investeerimisotsused), hinnatakse energiatõhusaid lahendusi, sealhulgas nõudluspoole ressursse ja süsteemi paindlikkust.“

Täiendus on vajalik selleks, et oleks üheselt selge, et energiatõhususe esikohale seadise põhimõtet ei rakendata iga investeeringu, vaid väga suuremahuliste investeeringute puhul;

3. eelnõu § 1 p 11 lisatakse EnkSi § 2¹. Viidatud paragrahvi lõiked 3 ja 5 sätestavad koosmõjus, et Konkurentsiamet kontrollib energiahindade kooskõlastamisel, kas lõikes 3 nimetatud asjaomane avaliku sektori asutus, kellel on poliitika, planeerimis- ja oluliste investeerimisotsuste suhtes heakskiitmise või järelevalve funktsioon, on täitnud oma kohustuse jälgida energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamist. Konkurentsiamet eeldab, et eelnõu eesmärk ei ole panna ametile haldusjärelevalve ülesannet teiste haldusorganite üle. Eelnõu tekstist ning seletuskirjast ei ole mõistetav, mida konkreetselt peavad lõikes 3 nimetatud isikud tegema ning mis on viidatud paragrahvi 5. lõikega Konkurentsiametile pandud ülesande sisu. Täiendavalt on Konkurentsiamet seisukohal, et hinnaregulatsioonis ei või luua olukorda, kus kõik energiatõhususe või taastuvenergia argumendiga põhjendatud investeeringud peavad automaatselt jõudma reguleeritud hinda. EnKS muudatused ei tohi nõrgestada hinnaregulaatori õigust ja kohustust hinnata investeeringute põhjendatust, kulutõhusust, alternatiive ja mõju tarbijahinnale. Ühtlasi ei ole eelnõu seletuskirjas hinnatud § 2¹ regulatsiooniga Konkurentsiametile tekkivat täiendavat töökoormust ning kulude katmise allikat;
4. erinevate tõlgenduste ja vaidluste vältimiseks teeme ettepaneku § 2¹ lg 5 selgelt sätestada, millistele hinnaamenetlustele säte kohaldub;
5. EnkSi lisatav § 2² lg 1 kasutab mõistet „investeerimisotsus“. Paragrahv 2¹ ja § 2³ kasutavad läbivalt mõistet „oluline investeerimisotsus“. Teeme ettepaneku § 2² lg 1 lisada enne sõna „investeerimisotsuste“ sõna „oluliste“;
6. eelnõu § 1 punktiga 34 muudetakse EnKS § 7 lg 3 sõnastust, sätestades, et Konkurentsiamet lähtub gaasi- ja elektrivõrgu käitamise kohta elektrituruseadusest ja maagaasiseadusest tulenevate otsuste tegemisel energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttest. Seletuskirja kohaselt tähendab see, et tuleb lähtuda energiatõhususe esikohale seadmise põhimõttest, sh selle rakendamist kirjeldavatest juhenditest ning soovitustest. Selgusetuks jääb, mis otsuste tegemisel ja millisel viisil amet põhimõttest lähtuma peaks. Konkurentsiamet on seisukohal, et hinnaregulatsioonis ei või luua olukorda, kus kõik energiatõhususe või taastuvenergia argumendiga põhjendatud

investeeringud peavad automaatselt jõudma reguleeritud hinda. EnKS muudatused ei tohi nõrgestada hinnaregulaatori õigust ja kohustust hinnata investeeringute põhjendatust, kulutõhusust, alternatiive ja mõju tarbijahinnale. Eelnõu seletuskirjas ei ole hinnatud EnKS § 7 lõikega 3 Konkurentsiametile tekkivat täiendavat töökoormust ning kulude katmise allikat;

7. eelnõu § 1 punktiga 37 täiendatakse EnKS § 8 lõikega 3², mis kasutab mõistet „põhjalik uuendamine“, mille definitsiooni ei ole antud ning mida ei ole avatud ka seletuskirjas. Teeme ettepaneku, et erinevate tõlgenduste ja vaidluste vältimiseks sätestatakse seaduses üheselt, mida loetakse põhjalikuks uuendamiseks;
8. EnkSi lisatava § 8 lg 3² p 1 lause peab algama väikse tähega, mitte suure algustähega, nagu on eelnõus;
9. EnKS § 8 lõigetest 3³ ja 3⁴ jääb ebaselgeks kavandatava viieaastase tõhususkava õiguslik tähendus ja praktiline funktsioon. Kuigi kaugkütte- või kaugjahutussüsteemi käitaja peab koostama ning esitama Konkurentsiametile heakskiitmiseks kava primaarenergia kasutamise tõhustamiseks, jaotuskadude vähendamiseks ning taastuvenergia osakaalu suurendamiseks, ei selgu eelnõust, millised on kava heakskiitmise õiguslikud tagajärjed ega kuidas on tagatud selles ette nähtud meetmete tegelik elluviimine. Kas heakskiidetud kava tekitab käitajale õiguslikult siduva kohustuse selles sätestatud meetmeid rakendada? Eelnõu ei näe ette, kes ja millisel õiguslikul alusel kontrollib, kas kavas ette nähtud meetmeid tegelikult rakendatakse ning millised õiguslikud tagajärjed kaasnevad olukorras, kus käitaja kavas ette nähtud tegevusi ei rakenda või ei saavuta tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kriteeriume. Eelnõu seletuskirjas ei ole hinnatud Konkurentsiametile tekkivat täiendavat töökoormust ning kulude katmise allikat;
10. Konkurentsiamet on seisukohal, et primaarenergia kasutamise tõhustamise kava heakskiitmise regulatsioon tekitab praeguses sõnastuses olulisi probleeme hilisemates hinnamenetlustes, eriti juhul, kui heakskiitja on Konkurentsiamet. Kava heakskiitmine tekitab ettevõtjas ootuse, et kavas ette nähtud investeeringud on Konkurentsiameti poolt juba sisuliselt põhjendatuks tunnistatud ning nende kulud võetakse tulevikus hinnamenetluses arvesse. Sellisel juhul võib ettevõtja pidada põhjendamatuks olukorda, kus Konkurentsiamet hindab hiljem samade investeeringute põhjendatust, kulutõhusust või tarbijatele avalduvat mõju teistsuguselt kui kava heakskiitmisel. See omakorda piirab hinnaregulaatori sõltumatut kaalutlusõigust hinnamenetluses. Kava puhul on tegemist on tulevikku suunatud arengu- ja investeerimisplaaniga, seetõttu ei saa selles

sisalduv teave olla sama detailne ega tugineda samaväärsetele andmetele nagu hinnamenetluses, kus investeringu põhjendatust hinnatakse pärast selle tegemist. Samas võib kava heakskiitmine tekitada ettevõtjas ootuse, et kavas sisalduvad investeringud on Konkurentsiameti poolt juba põhimõtteliselt heaks kiidetud. See suurendab kohtuvaidluste riski olukorras, kus Konkurentsiamet leiab hilisemas hinnamenetluses, et osa tehtud investeringutest ei olnud põhjendatud, kulutõhusad või ei kuulu täies ulatuses tarbijahinda arvestamisele. Sellest tulenevalt tuleks eelnõus selgelt määratleda, milline on kava heakskiitmise õiguslik tähendus ning sätestada üheselt, et kava heakskiitmine ei tähenda hinnamenetluses investeringute põhjendatuks tunnistamist ega piira Konkurentsiameti õigust hinnata hiljem sõltumatult investeringute põhjendatust;

11. EnKS § 8 lg 3³ on viiteviga, lõige viitab EnKS § 2 p 7, aga peaks viitama § 2 p 27;
12. eelnõu § 1 punktiga 44 täiendatakse EnKS § 10 lg 1 punktiga 7, mis kasutab mõistet „teenindusrajatis“. Meile teadaolevalt on teenindusrajatise definitsioon antud vaid raudteeseaduse § 2 p 33, mille kohaselt on teenindusrajatis raudteeseaduse § 95 lõikes 2 nimetatud ehitis, mida tervenisti või osaliselt kasutatakse samas lõikes märgitud teenuste ning seaduse § 94 lõigetes 2 ja 3 nimetatud teenuste osutamiseks. Eeldatavasti on EnKS teenindusrajatise mõiste laiem, seetõttu on vajalik selle definitsioon anda EnKSis;
13. eelnõu § 1 punktiga 71 täiendatakse EnKSi §-37¹ lõikega 1, eelnõus on lõike lõpus üleliigne semikoolon;
14. eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse elektrituruseaduse § 66 lõikega 18, milles on üleliigne tekstiosa „ning võetakse arvesse“;
15. eelnõu seletuskirjas ei ole hinnatud ELTS § 66 lõikega 18 lisanduvast kohustusest Konkurentsiametile tekkivat täiendavat töökoormust ning kulude katmise allikat;
16. eelnõu § 2 punktiga 4 täiendatakse ELTS § 93 lg lõiget 10 punktidega 9 ja 10. Arvestades ELTS § 1 sätestatud seaduse reguleerimisala, ei ole põhjendatud ELTSis esitada gaasitaristu kohta käivaid sätteid, need tuleks sisse viia eriseadusesse;
17. eelnõu seletuskirjas ei ole hinnatud ELTS § 93 lõike 10 punktidega 9 ja 10 lisanduvast kohustusest Konkurentsiametile tekkivat täiendavat töökoormust ning kulude katmise allikat.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sven Pääsukene
teenistuse juht

Sven Pääsukene
6672440
sven.paasukene@konkurentsiamet.ee